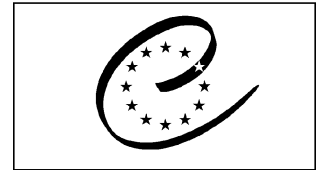

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistra“.

COUNCIL OF EUROPE   CONSEIL DE L'EUROPE
Committee of Ministers
Comité des Ministres

**EUROPOS TARYBOS MINISTRŲ KOMITETO
rekomendacija Nr. CM/Rec (2008) 7 valstybėms narėms
dėl Bendrųjų Europos kalbų metmenų naudojimo
ir daugiakalbystės skatinimo**

(Ministrų Komiteto priimta 2008 m. liepos 2 d. 1031-ajame ministrų atstovų susitikime)

MINISTRŲ KOMITETAS, vadovaudamasis Europos Tarybos statuto 15 straipsnio b punktu,

atsižvelgdamas į tai, kad Europos Tarybos tikslas yra siekti didesnės savo narių vienybės, ir į tai, kad šio tikslo reikėtų siekti visų pirma imantis bendrų veiksmų švietimo ir kultūros srityje;

atsižvelgdamas į Europos kultūros konvencijos, pasirašytos Paryžiuje 1954 m. gruodžio 19 d. (ESS Nr. 18), 2 straipsnį;

atsižvelgdamas į tai, kad švietimo ir kultūros politikos formavimą ir įgyvendinimą kalbų srityje galima palengvinti Europos mastu sudarant susitarimus dėl glaudesnio bendradarbiavimo tarp valstybių narių ir tarp jų švietimo valdžios institucijų bei įstaigų;

pripažindamas teisę į kokybišką kalbinį švietimą kaip svarbią pagrindinės teisės į mokslą dalį;

žinodamas apie vis didėjančią būtinybę parengti visus europiečius sunkumams, susijusiems su intensyviu tarptautiniu judumu, taip pat glaudesniai bendradarbiavimui ne tik švietimo, kultūros ir mokslo, bet ir prekybos, komercijos bei pramonės srityse, o iš tikrųjų – visose srityse;

pabrėždamas, kaip politine prasme ir dabar, ir ateityje svarbu kurti specialias priemones ir strateginius planus daugiakalbystei skatinti ir kalbų mokymuisi įvairinti bei stiprinti visos Europos mastu;

atsižvelgdamas į naudą, kurią valstybėms narėms teikia Europos Tarybos laimėjimai kalbinio švietimo srityje;

pripažindamas pažangą, kurią padarė valstybės narės įgyvendindamos ankstesnes rekomendacijas dėl šiuolaikinių kalbų, ypač Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendaciją Nr. R (98) 6 valstybėms narėms dėl šiuolaikinių kalbų, kurios principai dabar yra dar svarbesni ir aktualesni negu kada nors anksčiau;

atsižvelgdamas į:

- Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rekomendaciją Nr. 1383 (1998) dėl kalbų įvairinimo;
- Europos švietimo ministrų nuolatinės konferencijos 20-osios sesijos (Krokuva, 2000 m.) išvadas ir rekomendacijas, ypač į rezoliuciją dėl Europos kalbų aplanko;
- Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rekomendaciją Nr. 1539 (2001) dėl Europos kalbų metų;

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistra“.

- trečiojo Europos Tarybos aukščiausiojo lygio valstybių ir vyriausybių vadovų susitikimo (Varšuva, 2005 m.) išvadas;
- Europos švietimo ministrų nuolatinės konferencijos 22-osios sesijos (Stambulas, 2007 m.) baigiamąją deklaraciją „Humaniškesnės ir atviresnės Europos kūrimas: švietimo politikos vaidmuo“;

atsižvelgdamas į:

- Bendrųjų Europos kalbų metmenų (BEKM), taip pat kitų susijusių dokumentų, kuriuos Europos Taryba parengė kalbų mokymo politikai kurti ir įgyvendinti valstybėse narėse, pridėtinę vertę;
- vis didėjančią BEKM, kaip Europos atskaitos standarto, reikšmę kalbiniam švietimui;
- vis didėjančią BEKM, kaip atskaitos priemonės, vertę Europos Komisijos vykdomoms iniciatyvoms, tokioms kaip Europos kvalifikacijų sąranga (EKS), Europasas ir Europos kalbinės kompetencijos rodiklis;
- valstybių narių poreikius, išsakytus per Europos Tarybos Kalbų politikos skyriaus atliktą apklausą dėl BEKM naudojimo;
- 2007 m. vyriausybinių politikos forumo „Bendrieji Europos kalbų metmenys ir kalbų politikos kūrimas: sunkumai ir atsakomybė“, kurį 2007 m. vasario 6–8 d. Strasbūre organizavo Europos Tarybos Kalbų politikos skyrius, išvadas,

REKOMENDUOJA VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBĖMS:

- laikantis savo konstitucijos ir atsižvelgiant į nacionalines, regionines bei vietos aplinkybes, taip pat į savo švietimo sistemą imtis visų įmanomų priemonių šios Rekomendacijos 1 priede išdėstytoms priemonėms įgyvendinti kuriant savo kalbų mokymo politiką;
- atkreipti į šią Rekomendaciją, taip pat į normatyvinius dokumentus, kuriais ji pagrįsta ir kurie išvardyti 2 priede, atitinkamų savo šalies valstybinių ir privačių institucijų dėmesį, pasitelkiant tinkamus nacionalinius kanalus,

ir prašo Europos Tarybos Generalinio Sekretoriaus atkreipti į šią Rekomendaciją dėmesį tų Europos kultūros konvencijos šalių narių, kurios nėra Europos Tarybos narės.

*Rekomendacijos Nr. CM/Rec (2008) 7
1 priedas*

Priemonės, kurias reikia įgyvendinti dėl Bendrųjų Europos kalbų metmenų (BEKM) naudojimo ir daugiakalbystės skatinimo

A. Bendrieji principai ir priemonės, kurias turi įgyvendinti valdžios institucijos, atsakingos už kalbinį švietimą nacionaliniu, regioniniu ir vietos mastu

Nacionalinės, regioninės ir vietos švietimo valdžios institucijos raginamos:

1. kurti ir (arba) palaikyti palankias sąlygas naudoti BEKM kaip suderinto, skaidraus ir veiksmingo daugiakalbio švietimo priemonę tokiu būdu, kuris skatintų demokratinį pilietiškumą, socialinę sanglaudą ir kultūrų dialogą, laikantis Europos Tarybos politikos, dar kartą patvirtintos trečiajame Europos Tarybos aukščiausiojo lygio valstybių ir vyriausybių vadovų susitikime (Varšuva, 2005 m.);
2. kurti ir (arba) palaikyti būtinas sąlygas naudoti BEKM kaip pagrindinę atskaitos priemonę tam, kad:

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistrai“.

- 2.1. skatintų ir lengvintų švietimo institucijų bendradarbiavimą valstybėse narėse ir tarp jų;
- 2.2. būtų aiškus bendras abipusio užsienio (antrosios) kalbos kvalifikacijos pripažinimo pagrindas;
- 2.3. pateiktų kalbų mokymosi įvairovės skatinimo švietimo sistemose gaires, turint tikslą palaikyti ir ugdyti Europos piliečių daugiakalbystę kaip žinių kaupimo ir gebėjimų ugdymo priemonę siekiant skatinti socialinę sanglaudą ir tarpkultūrinį supratimą;
- 2.4. skatintų mokinius, mokytojus, mokytojų rengėjus, kursų rengėjus, vadovėlių autorius, mokymo programų rengėjus, egzaminų centrus ir švietimo sistemos administratorius:
  - 2.4.1. rinktis į mokinį orientuotą, veiksmais ir kompetencija pagrįstą prieitį;
  - 2.4.2. atsižvelgti į kalbų mokymosi socialinę bei kultūrinę dimensijas;
  - 2.4.3. atsižvelgti į kiekvieną kalbą mokymo programoje ir ją traktuoti ne atskirai, o kaip nuoseklaus daugiakalbio švietimo dalį;
  - 2.4.4. atliekant analizę atsižvelgti į konkrečius įvairių mokinių grupių poreikius, taip pat į šiuolaikinių Europos visuomenių bendruosius poreikius;
  - 2.4.5. telkti pastangas dėl kalbų mokymo skaidriu būdu, kiek tai susiję su BEKM;
  - 2.4.6. skatinti naudoti Europos kalbų aplanką (EKA), kuris yra pagrįstas BEKM;
3. analizuoti Rekomendacijos Nr. R (98) 6 poveikį siekiant numatyti, jei reikia, tolesnius veiksmus jai visapusiškai įgyvendinti.

B. Konkrečios politikos formavimo, mokymo programų ir vadovėlių rengimo, mokytojų rengimo, taip pat vertinimo priemonės

4. BEKM yra atskaitos priemonė, padedanti kurti ir įgyvendinti suderintą ir skaidrią kalbų mokymo politiką. Jeigu nacionalinės, regioninės ir vietos švietimo valdžios institucijos nusprendžia šią priemonę pasitelkti, jos raginamos:
  - 4.1. skatinti bendradarbiavimą ir lengvinti koordinavimą tarp visų lygių švietimo institucijų ir kitų susijusių įstaigų, nepriklausomai nuo to, ar jos yra valstybinės, ar privačios, siekiant kuo tinkamiau ir nuosekliau naudoti BEKM, atsižvelgiant į visas jų funkcijas ir dimensijas, ypač kalbant apie bendruosius kalbos mokėjimo lygius (A1–C2);
  - 4.2. skatinti visų lygių kalbų mokymo politikos formuotojus ir švietimo sistemos administratorius:
    - 4.2.1. užtikrinti, kad kalbų mokymas visiškai atitiktų švietimo tikslų esmę;¹
    - 4.2.2. pasitelkti visuminį požiūrį, siekiant užtikrinti tikslų suderinamumą ir pasiekimus visose kalbose pagal Mokymosi visą gyvenimą programą;
    - 4.2.3. skatinti didinti informuotumą ir supratimą apie kalbų vartoseną ir kompetenciją per visą ugdymo procesą, siekiant visuomenėje suformuoti kompetentingą viešąją nuomonę kalbų klausimais ir pagrindą savarankiškai

¹ Kaip siūloma ir Kalbų mokymo politikos formavimo Europoje gairėse ir kaip nurodyta įvairiose kalbų mokymo politikos formuluotėse (žr. II priedą).

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistrai“.

mokytis kalbų visą gyvenimą;

4.3. skatinti visas institucijas, atsakingas už būsimų ir jau dirbančių kalbos mokytojų rengimą, padėti jiems veiksmingai naudoti BEKM, pasitelkiant atitinkamas mokymo programas ir teikiant pagalbą, ypač:

4.3.1. supažindinti juos su daugiakalbio švietimo tikslais, principais ir galimu įgyvendinimu;

4.3.2. supažindinti juos su visa kalbų vartoseną ir kompetencijomis pagal progresinius kalbos mokėjimo lygius kaip pagrindu ugdyti mokinių ir studentų kalbos mokymąsi visoje mokymo programoje;

4.3.3. supažindinti juos su geraisiais kalbų testavimo ir vertinimo principais, taip pat su tikslų, tipų ir metodų variantais, kad galėtų pritaikyti savo mokymo praktikoje ir turėtų galimybę padėti studentams mokymosi procese, pasitelkdami formuojamąjį vertinimą, ir tinkamai paruošti juos oficialiems egzaminams;

4.3.4. supažindinti juos su būdais perteikti BEKM pagrįstą daugiakalbystės sąvoką mokiniams, pavyzdžiui, naudojant Europos kalbų aplanką, kaip patarė Ministrų Komitetas Rekomendacijoje Nr. R (98) 6 ir kaip rekomenduota Europos švietimo ministrų nuolatinės konferencijos 20-ojoje sesijoje (Krokuva, 2000 m.);

4.4. skatinti kalbos mokymo vadovėlių ir kitos kursų medžiagos autorius ir leidėjus, jei taikytina (pavyzdžiui, taikant kaip oficialų pripažinimo kriterijų):

4.4.1. visapusiškai atsižvelgti į BEKM išdėstytus kalbų vartosenos ir kompetencijų aspektus ir patikimu bei skaidriu būdu susieti juos su bendraisiais kalbos mokėjimo lygiais;

4.4.2. tinkamai atsižvelgti į mokinių daugiakalbes kompetencijas;

4.5. užtikrinti, kad per visus testus, egzaminus ir vertinimo procedūras, pagal kurias suteikiamos oficialiai pripažintos kalbų kvalifikacijos, būtų visapusiškai atsižvelgta į atitinkamus BEKM išdėstytus kalbų vartosenos ir kompetencijų aspektus, kad šie testai, egzaminai ir vertinimo procedūros vyktų laikantis tarptautiniu mastu pripažintų gerosios praktikos ir kokybės vadybos principų ir kad procedūros, susiejančios šiuos testus ir egzaminus su BEKM bendraisiais atskaitos lygiais (A1–C2), būtų vykdomos patikimu ir skaidriu būdu;

4.6. užtikrinti, kad visa informacija apie procedūras, taikomas visose testų, egzaminų ir vertinimo sistemose, pagal kurias suteikiamos oficialiai pripažintos kalbų kvalifikacijos, ypač tas, kurios naudojamos šioms sistemoms susieti su BEKM bendraisiais atskaitos lygiais (A1–C2), būtų paskelbta ir laisvai pasiekama, lengvai prieinama visoms suinteresuotosioms šalims;

4.7. skatinti visas kitas institucijas, atsakingas už užsienio (antrosios) kalbos vertinimą ir sertifikavimą, imtis priemonių užtikrinti, kad testai ir egzaminai vyktų tinkamu, skaidriu, pagrįstu ir patikimu būdu, laikantis 4.5 punkte išdėstytų principų, ir paskelbti jų procedūras, ypač tas, kurios naudojamos šiems testams ir egzaminams su BEKM bendraisiais atskaitos lygiais (A1–C2) susieti, kaip nurodyta 4.6 punkte;

4.8. teikti tokį pripažinimą, kuris būdingas kalbų kvalifikacijoms (tarp jų toms, kurios patvirtintos kitose valstybėse narėse), atitinkančioms pirmiau minėtus kriterijus;

4.9. skatinti visas institucijas – ir oficialias, ir neoficialias, atsakingas už užsienio (antrosios) kalbos vertinimą ir sertifikavimą, imtis priemonių, kad ypač didelis dėmesys būtų skiriamas:

4.9.1. mokinių poreikius atitinkančiam visų kalbų ir visų lygių (ypač žemesnių) receptinių ir produkcinių kompetencijų vertinimui ir pripažinimui kaip indėliui į kiekvieno asmens daugiakalbio profilio ugdymą;

4.9.2. vertinimo formoms, kurios padeda įvertinti mokinių daugiakalbes kompetencijas ir pripažinti visą jų

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirko Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistrai“.

daugiakalbių gebėjimų arsenalą;

4.9.3. būtinybei atsižvelgti į kalbų mokymosi ir vartosenos dimensijas, nesusijusias su pačiu mokėjimu, ir jų pripažinimą, pasitelkiant tinkamas vertinimo priemones, pavyzdžiui, aplankus.

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistrai“.

*Rekomendacijos Nr. CM/Rec (2008) 7
2 priedas*

Keletas aktualių Europos Tarybos dokumentų:

• **Kalbų politikos skyrius – www.coe.int/lang**

Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment, 2001 (Cambridge University Press for the English version – ISBN 0-521-00531-0)

Dokumentą galima rasti ir Europos Tarybos interneto svetainėje adresu:

<http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/documents/Common%20European%20Framework%20hyperlinked.pdf>

Bendrieji Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenys

– *Guide for Users*, Trim, J. (ed.), 2001

<http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/documents/Guide-for-Users-April02.doc>

– *Case studies concerning the use of the CEFR*, Alderson, C. (ed.), 2002

http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/documents/case_studies_CEF.doc

Executive summary of results of a survey on the use of the CEFR at national level in the Council of Europe member states, Martyniuk, W. & Noijons, J., 2006

http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Survey_CEFR_2007_EN.doc

2007 m. vyriausybinių forumas: *The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the development of language policies: challenges and responsibilities*. Report, Goullier, F.).

http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/SourceForum07/ForumFeb07_%20Report_0807_EN.doc

Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment: a Manual, Figueras Casanovas, N., North, B. (dir.), Takala, S., Van Avermaet, P., Verhelst, N., 2008

http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Manuel1_EN.asp#TopOfPage

Europos kalbų aplankas (EKA) – www.coe.int/portfolio

– *Guide for Developers*, Lenz, P. & Schneider, G., 2001

http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/?L=E&M=/documents_intro/developers.html

– *Guide for Teachers and Teacher Trainers*, Little, D & Perclová, R., 2001

http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/documents/ELPguide_teacherstrainers.pdf

From linguistic diversity to plurilingual education: Guide for the development of language education policies in Europe, Beacco, J-C. & Byram, M., 2007

http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Guide_niveau2_EN.asp

Europos Tarybos valstybių narių, regionų ir miestų kalbų mokymo politikos formuluotės

http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Profils_EN.asp

• **Europos šiuolaikinių kalbų centras (ECML) – www.ecml.at**

IMPEL – ELP implementation support, Bosshard, H. U. (dir.), 2007

http://www.ecml.at/mtp2/impel/html/IMPEL_E_Results.htm

Preparing teachers to use the European Language Portfolio – Arguments, materials and resources, Little, D. (dir.), 2007

http://www.ecml.at/mtp2/Elp_tt/html/ELPTT_E_Results.htm

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistrai“.

Keletas aktualių Europos Komisijos dokumentų:

Europass: <http://europass.cedefop.europa.eu>

Framework for the European survey on language competences [COM (2007) 184 final]
http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/com184_en.pdf

Keletas tarptautinių kalbų testavimo ir vertinimo praktikos kodeksų:

Europos kalbų testuotojų asociacija (angl. *Association of Language Testers in Europe* – ALTE) – INGO, turinti dalyvio statusą Europos Taryboje

Praktikos kodeksas

http://www.alte.org/quality_assurance/index.php

Gerosios praktikos principai

http://www.alte.org/quality_assurance/code/good_practice.pdf

Kokybės vadybos sistema

http://www.alte.org/quality_assurance/quality.php

Tarptautinė kalbų testuotojų asociacija (angl. *International Language Testers' Association* – ILTA)

Etikos kodeksas

<http://www.iltaonline.com/code.pdf>

Praktikos kodeksas

<http://www.iltaonline.com/ILTA-COP-ver3-21Jun2006.pdf>

Europos kalbų testavimo ir vertinimo asociacija (angl. *European Association for Language Testing and Assessment* – EALTA)

Praktikos kodeksas

<http://www.ealta.eu.org/guidelines.htm>

Bendro pobūdžio dokumentai, nesusiję su kalbų testavimu:

Pedagoginio ir psichologinio testavimo standartai (1999), parengti bendradarbiaujant Amerikos švietimo tyrimų asociacijai (angl. *American Educational Research Association* – AERA), Amerikos psichologų asociacijai (angl. *American Psychological Association* – APA) ir Nacionalinei vertinimo švietimo sferoje tarybai (angl. *National Council on Measurement in Education* – NCME)

<http://www.apa.org/science/standards.html>

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistrai“.

**Europos Tarybos Ministrų Komiteto
rekomendacijos Nr. CM/Rec (2008) 7 valstybėms narėms
dėl Bendrųjų Europos kalbų metmenų naudojimo ir daugiakalbystės skatinimo
aiškinamasis raštas**

Įvadas

Bendruosius Europos kalbų metmenis (BEKM) parengė Europos Tarybos tarptautinė darbo grupė, kurią įsteigė Kalbų politikos skyrius, siekdamas skatinti šiuolaikinių kalbų mokymosi ir mokymo Europoje skaidrumą ir darną. Įgyvendinus bandomąją programą, apėmusią plačias praktines konsultacijas, Metmenys oficialiai paskelbti 2001-aisiais – Europos kalbų metais; nuo tada jie išversti į beveik 40 kalbų ir paskelbti Europoje ir už jos ribų.

Metmenyse pateikta kalbų vartosenos ir kompetencijų aprašomoji schema, taip pat kalbos mokėjimo įvertinimo skalės pagal įvairius šios schemos parametrus. Be to, į BEKM įtraukti skyriai apie mokymo programų kūrimą, kalbos mokymosi ir mokymo metodinės pasirinktys, taip pat kalbos testavimo ir vertinimo principai. Į besimokantį asmenį orientuota išsami aprašomoji schema skaitytojui parodo, kaip apsvarstyti ne tik tai, kas susiję su kalbos vartoseną, bet ir tai, ką apima kalbos mokymasis, mokymas ir vertinimas. Taigi Metmenyse pateikiamas bendras pagrindas ir bendra terminija kalbų programoms, programų gairėms, vadovėliams, mokytojų rengimo programoms rengti, taip pat egzaminams ir kvalifikacijoms tarpusavyje susieti. BEKM sudaro sąlygas įvairiems partneriams, vykdančioms kalbų mokymo planavimą ir mokymą, padarytos pažangos ir kalbos mokėjimo vertinimą, derinti ir telkti savo pastangas.

Aprašomoji BEKM dalis pagrįsta veiksmine kalbos mokymosi ir vartosenos prieitimi. Čia analizuojama, ką geri kalbos vartotojai turi padaryti, kad išmoktų veiksmingai bendrauti ir įgytų įvairių žinių bei įgūdžių, kuriuos reikia tam pasitelkti. Skyriuje apie mokymo programų rengimą pateikti kalbų įvairinimą švietimo sistemoje ir daugiakalbį švietimą pagrindžiantys argumentai, kurie dar plačiau išdėstyti Kalbų mokymo politikos formavimo Europoje gairėse (žr. II priedą), o vėliau paaiškinti keliose Kalbų mokymo politikos formuluotėse (žr. II priedą), parengtose įvairioms šalims, regionams ar miestams.

Aprašomojoje BEKM schemoje didėjimo tvarka pateikiami šeši bendrieji kalbos mokėjimo lygiai (kalbos mokėjimas reiškia ne tik kalbos žinias, bet ir kalbos vartosenos įgūdžių kokybę). Kiekvienas lygis apibūdintas pateikiant trumpą aptartį, kokių kalbinių įgūdžių galima tikėtis iš besimokančiojo šiame etape. Šios aptartys moksliai parinktos ir išdėstytos skalėse, jos apima ne tik bendrą kalbos mokėjimą, bet ir gebėjimą atlikti konkrečias komunikacines užduotis. Visos kartu jos sudaro aptarčių banką, kurį galima papildyti, atnaujinti ir redaguoti, kad jis atitiktų dabartinius ir būsimus poreikius, o aptartis reikėtų adaptuoti ir pritaikyti konkrečioms ugdymo tikslams ir turiniui.

Iš esmės BEKM yra bendra visų kalbų atskaitos priemonė (apibrėžimas nekalbinis), parengta siekiant skatinti darną įvairių kalbų mokyme ir užtikrinti darną bei skaidrumą skirtingais kalbų mokymosi etapais įvairiuose švietimo sektoriuose. Daugelis šalių pasinaudojo išleistais BEKM, kad paskatintų mokymo programų ir egzaminų reformas kalbinio švietimo srityje.

2005 m. gegužės mėn. Kalbų politikos skyrius atliko apklausą, per kurią bendrais bruožais išsiaiškino BEKM (ypač bendrųjų atskaitos lygių sistemos) plataus masto naudojimą Europos institucijose. Antrosios apklausos, kuri buvo vykdoma 2006 m. gegužės–rugsėjo mėn., tikslas buvo surinkti informaciją apie BEKM naudojimą nacionaliniu mastu, stengiantis aprėpti kuo daugiau iš 46 to meto Europos Tarybos valstybių narių. Gauti rezultatai parodė, kad BEKM padarė didžiulę įtaką kalbiniam švietimui Europoje.² BEKM yra naudojami (dažnai kaip išskirtinis neutralus atskaitos dokumentas) visuose švietimo sektoriuose. BEKM, kaip atskaitos priemonės, padedančios suderinti švietimo tikslus visuose lygmenyse, vertė plačiai pripažįstama. Respondentai tvirtina, kad Metmenys gerai žinomi jų institucijai, juos visai palankiai vertina daugelis specialistų. Vienoms šalims BEKM

² Žr. apklausos apie BEKM naudojimą nacionaliniu mastu Europos Tarybos valstybėse narėse, išvardytose II priede, rezultatų santrauką.

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistra“.

padėjo parengti ir strateginius kalbų mokymo politikos dokumentus, ir praktinę mokymo medžiagą. Kitose šalyse jie tampa patikimiausia mokymo programų rengimo atskaitos priemone. Metmenys plačiai naudojami kaip pagrindinė ir esamų, ir būsimų mokytojų rengimo ir mokymo priemonė.

Šis didelis pasisiekimas pažymėtas 2007 metais Strasbūre surengtame vyriausybiname forume ir kartu išdėstyta, kokių tolesnius uždavinius turi įgyvendinti vietos, regiono ar nacionalinės valdžios institucijos arba Europos Tarybos iniciatyvos naujojoje Europos švietimo erdvėje ir sistemoje, kurios svarbia dalimi tapo BEKM. Forumo rezultatai rodo, kad kai kuriuos BEKM aspektus (pavyzdžiui, dėmesį, skiriamą daugiakalbio švietimo sampratai ir integravimui į mokymo programas, ir vertinimą) reikia dar labiau sustiprinti siekiant įgyvendinti kultūrų dialogo ir socialinės integracijos tikslus (žr. tolesnius skyrelius „Su Europos Tarybos BEKM naudojimu susiję sunkumai“ ir „Su Europos Tarybos BEKM naudojimu susijusi atsakomybė“).

Nauja padėtis Europos kalbinio švietimo srityje

Plati BEKM sklaida ir tai, kaip greitai jie tapo plačiai naudojama priemone valstybėse narėse, Europoje lėmė didelius pokyčius kalbų mokymo ir mokymosi srityje:

- 1 Vietos, regioniniu ir nacionaliniu mastu, taip pat įvairiose Europos institucijose didėjantis kalbinių įgūdžių vertės supratimas lėmė, kad kalbų kompetencijų įgijimui švietimo politikoje teikiamas labai didelis prioritetas. Tai įrodo du dalykai: Europos Sąjungos 2010 m. švietimo ir mokymo programoje šiuolaikinėms kalboms skiriamas dėmesys ir laukiamas Europos kalbinės kompetencijos rodiklis ankstyvo kalbų mokymo srityje, privalomojo švietimo programos pabaigoje, remiantis BEKM.
- 2 Daugelis švietimo valdžios institucijų ir įstaigų nori įdiegti tikslus standartus, kad pagerintų kalbų mokymosi ir mokymo kokybę ir veiksmingumą, todėl daugiausia diskutuojama apie kompetencijos sąvoką. O tokiose diskusijose šiuolaikinės kalbos dažnai pateikiamos kaip pavyzdys kitiems mokymo dalykams.
- 3 Dėl didėjančio piliečių, ypač darbuotojų ir studentų, judumo ir besiplečiančių mainų visoje Europoje, būtina gerinti kalbų kvalifikacijų skaidrumą ir perkeliamumą.
- 4 Dėl besiplečiančių asmeninių ir profesinių ryšių tarp šalių ir akivaizdžios tarptautinio bendradarbiavimo vertės, ugdyti kalbinį ir tarpkultūrinį supratimą tarp skirtingų šalių piliečių tampa dar svarbiau.
- 5 Dėl sparčių pokyčių valstybių narių visuomenių socialinėje struktūroje ypač didelis dėmesys tenka komunikacijai, apimančiai ir daugiakalbius, ir tarpkultūrinius gebėjimus, kaip pagrindinei priemonei, padedančiai skatinti socialinę sanglaudą ir ugdyti tarpkultūrinį supratimą, o šie aspektai yra vieni iš prioritetų, nustatytų 2005 metais Varšuvoje vykusiame trečiajame Europos Tarybos aukščiausiojo lygio valstybių ir vyriausybės vadovų susitikime.
- 6 Dar kartą patvirtinus būtinybę pripažinti Europos kalbų ir kultūrų įvairovės vertę, reikia vėl išanalizuoti, kokį vaidmenį vaidina ir kokią vietą užima įvairios kalbos (įskaitant valstybines, regionines, mažumų ir migrantų kalbas), taip pat kalbų mokymo tikslai ir priemonės, kurios turi padaryti daugiakalbystę prieinamą kiekvienam europiečiui.

Daugiakalbystės sąvoka

Prioritetas, kurį Europos Taryba teikia pilietiškumo ugdymui ir kultūrų dialogui XXI amžiuje, yra įtvirtintas viename iš švietimo tikslų: įgalinti piliečius, gyvenančius daugiakalbėse Europos visuomenėse, bendrauti keliomis kalbomis ir peržengti kalbų bei kultūrų ribas. Europos Tarybos pasiūlytoje ir skatinamoje kalbų politikoje ypač pabrėžiama **daugiakalbystės** ugdymo – asmens kalbų arsenalo plėtimo visą gyvenimą – svarba. Kiekvieno asmens daugiakalbis profilis susideda iš įvairių kalbų ir tarmių, kurias jis daugiau ar mažiau moka,

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistrai“.

turint omenyje įvairias kompetencijas ir gebėjimus. Šis profilis dinamiškas, jo struktūra kinta visą žmogaus gyvenimą. **Daugiakalbystė** nuo labiau įprasto termino **kalbų įvairovė** skiriasi tuo, kad pagal daugiakalbystės sąvoką kalbos ir tarmės, sudarančios asmens kalbų arsenalą, yra ne paprasčiausiai vienas šalia kito atskirai egzistuojantys, o tarpusavyje sąveikaujantys, vienas kitą keičiantys ir praturtinantys elementai, sudarantys vieną bendrą komunikacinę kompetenciją, kurią visą arba bet kurią jos dalį asmuo gali pasitelkti, kai tik to prireikia.

Šuo požiūriu ypač svarbūs trys Europos Tarybos parengti dokumentai: Kalbų mokymo politikos formavimo Europoje gairės, Bendrieji Europos kalbų metmenys (BEKM) ir Europos kalbų aplankas (EKA). Juos galima naudoti kaip dokumentų derinį siūlomiems kalbinio švietimo principams ir priemonėms įgyvendinti. Valstybės narės, Europos organizacijos, valstybinės ir privačios tarptautinės institucijos, vietos ir nacionalinės institucijos ir kalbų mokymo specialistai akivaizdžiai pripažįsta, kad Bendrieji Europos kalbų metmenys yra svarbi priemonė sprendžiant nūdienos švietimo problemas. Antra vertus, spartus Bendrųjų Europos kalbų metmenų priėmimas – jau savaime lemiamas veiksnys minėtoje situacijoje – kelia klausimų, susijusių su atsakomybe ir sunkumais, kylančiais įvairioms suinteresuotosioms šalims naudojant šį svarbų Europos Tarybos dokumentą.

Su Europos Tarybos Bendrųjų Europos kalbų metmenų (BEKM) naudojimu susiję sunkumai

Europos Tarybos Bendrieji Europos kalbų metmenys sparčiai tampa galinga priemone, padedančia formuoti kalbų mokymo politiką Europoje ir už jos ribų. Užduoties susieti kalbų mokymo politiką, kalbų mokymo programas, mokytojų rengimą ir mokymą, vadovėlių ir kursų rengimą ir turinį, egzaminų ir sertifikavimo sistemas su BEKM šiuo metu imasi vis daugiau valstybinių ir privačių suinteresuotųjų šalių visose Europos Tarybos valstybėse narėse. Daugelis suinteresuotųjų šalių pripažįsta šio dokumento tikrąją pamatinę vertę ir kuo tiksliausiai taiko principus, kuriais jis grindžiamas. Deja, yra ir tokių naudojimo pavyzdžių, kurie rodo, jog BEKM, kaip Europos Tarybos dokumentu, remiamasi tik pripažinimui „švietimo rinkoje“ gauti, o pagrindinės BEKM vertybės ir sąvokos iš tikrųjų netaikomos. Kartais BEKM remiamasi siekiant įdiegti vieną normatyvinę mokymo programą dėl vienodo kalbinio švietimo Europoje, o tai prieštarauja BEKM parengusios grupės siekiams ir Europos Tarybos principams, iš tikrųjų – ir visam BEKM pobūdžiui bei turiniui.

Kad būtų užtikrintas nuoseklus, realus ir atsakingas BEKM naudojimas, būtina pabrėžti šiuos principus ir į juos atsižvelgti:

- 1 BEKM yra grynai aprašomojo, o ne nurodomojo ar norminamojo pobūdžio;
- 2 BEKM yra neutralūs kalbų požiūriu – juos reikia taikyti ir interpretuoti tinkamai, atsižvelgiant į konkrečią kalbą;
- 3 BEKM yra neutralūs konteksto požiūriu – juos reikia taikyti ir interpretuoti atsižvelgiant į konkretų švietimo kontekstą ir jam būdingus poreikius ir prioritetus;
- 4 BEKM siekia visapusiškumo, taigi nė vienas kalbinių žinių, gebėjimų ir vartosenos aspektas nebuvo sąmoningai paliktas nuošaly. Antra vertus, negalima tvirtinti, kad BEKM yra išsamūs ir jų negalima tobulinti – tobulinimas turėtų būti sveikintinas;
- 5 BEKM pateikiama bendra terminija ir jie yra atskaitos taškas, padedantis suinteresuotosioms šalims apmąstyti ir kritiškai įvertinti šiuo metu taikomą praktiką ir visiems kartu geriau sutelkti pastangas;
- 6 BEKM turėtų padėti padidinti procesų ir procedūrų skaidrumą, pagerinti mokymo kokybę ir rezultatų palyginamumą;
- 7 BEKM turėtų padėti stiprinti pagrindines švietimo vertybes, kurias palaiko Europos Taryba, tarp jų socialinę sanglaudą, kultūrų dialogą, aktyvų demokratinį pilietiškumą, kalbų įvairovę, daugiakalbystę, besimokančiųjų autonomiškumą ir mokymąsi visą gyvenimą.

Su Europos Tarybos Bendrųjų Europos kalbų metmenų (BEKM) naudojimu susijusi atsakomybė

BEKM yra vertinga žinių bazė visiems tiems, kurie dalyvauja planuojant kalbos vartoseną, mokymąsi, mokymą ir

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistrai“.

vertinimą, nuo aukščiausios politinės vadovybės iki besimokančių asmenų. 2007 m. vasario mėn. Strasbūre vykusio vyriausybinių kalbų politikos forumo rezultatai akivaizdžiai ir įtikimai parodė, kad, norint užtikrinti nuoseklų, realų ir atsakingą BEKM naudojimą, būtinas glaudesnis suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimas vietos, regioniniu, nacionaliniu ir tarptautiniu mastu. Reikia kurti specialistų ir institucijų tinklus veiksmingesnei BEKM ir su jais susijusių dokumentų ir priemonių sklaidai užtikrinti, taip pat savitarpio pagalbai, patirties mainams ir įdėtų pastangų ekspertiniams vertinimams vykdyti. Susijusių Europos Tarybos padalinių ir institucijų vaidmuo ir toliau išliktų inicijuoti, informuoti ir koordinuoti visą procesą.

Vyriausybių, kurioms skirta ši Rekomendacija, vaidmuo labai priklausytų nuo šalies konstitucijos, politinės ir administracinės tvarkos, švietimo tradicijų ir praktikos. Kiekvienai vyriausybei turi tekti išimtinė teisė nustatyti savo politikos tikslus, siekius ir prioritetus ir nuspręsti, kokiais geriausiai turimais būdais imtis įgyvendinti priemones, kurias ji laikys atitinkančiomis šalies interesus. Vyriausybės galėtų imtis kai kurių ar visų toliau išvardytų veiksmų:

- jeigu reikia, sukurti teisinę ir administracinę Rekomendacijos įgyvendinimo sistemą;
- tiesiogiai pavesti įgyvendinti tokius tyrimų ir taikomosios veiklos projektus, kurie geriausiai atliekami nacionaliniu mastu;
- informuoti regionų ir vietos valdžios institucijas, pagrindines švietimo institucijas ir kitas svarbias suinteresuotąsias šalis apie Rekomendaciją ir jos turinį ir paraginti, o jeigu reikia – ir padėti įgyvendinti priemones pagal jų kompetenciją.

Savo ruožtu regionų ir vietos valdžios institucijos, veikdamos pagal įgaliojimus, išteklius ir aplinkybes, turėtų informuoti savo apygardai priklausančias mokyklas, kolegijas ir kitas švietimo institucijas apie atitinkamas rekomenduojamas priemones ir paraginti, o jeigu reikia – ir padėti jas įgyvendinti.

Kitos institucinės suinteresuotosios šalys turėtų išplatinti Rekomendaciją savo įstaigose susipažinimo ir aptarimo tikslais, kad po to galėtų imtis reikiamų veiksmų atitinkamoms priemonėms pagal savo kompetenciją įgyvendinti ir, jeigu įmanoma, ryšiams su kitų valstybių narių panašaus pobūdžio suinteresuotosiomis šalimis užmegzti siekiant abipusį informacijos mainų ir bendradarbiavimo.

Svarbiausi suinteresuotieji asmenys – tai patys mokiniai, besimokantys kalbų. Europos Taryba švietimo srityje laikosi pagrindinio principo, kad besimokantys asmenys turėtų būti aktyvūs dalyviai, o ne pasyvūs adresatai. Viena iš svarbiausių BEKM funkcijų – suteikti besimokantiems geresnį supratimą apie save, kaip apie kalbos vartotojus ir mokinius, galinčius prisiimti atsakomybę už mokantis kalbų padarytą savo pažangą, geriau įgudusius vartoti valstybinę ir vietinę kalbą ir geriau informuotus, kaip piliečius, apie kalbos reikalus visuomenėje.

Rekomenduojamų priemonių taikymo sritis

Siūlomos priemonės skirtos dviejų tipų klausimams spręsti: vieni yra bendresnio pobūdžio, susiję su pagrindinėmis vertybėmis ir principais, kuriais grindžiami BEKM, ir su pagrindiniu BEKM tikslu (A dalis), o kiti apima konkretesnius aspektus, susijusius su BEKM naudojimu įvairiose srityse, inicijuotu įvairių suinteresuotųjų šalių grupių (B dalis).

Bendrieji principai ir priemonės

A dalis skirta valdžios institucijoms, atsakingoms už kalbų mokymo politiką nacionaliniu, regioniniu ir vietos mastu.

1 skyrius pradedamas bendra rekomendacija naudoti BEKM kaip kalbų mokymo politikos formavimo priemonę pagal visiems aktualų Europos Tarybos veiksmų planą, siekiant skatinti demokratinį pilietiškumą, socialinę sanglaudą ir kultūrų dialogą – vienus iš svarbiausių prioritetų, kuriuos neseniai patvirtino ES narių valstybių ir vyriausybių vadovai. Darnus, skaidrus ir veiksmingas daugiakalbis švietimas vaidina svarbų vaidmenį siekiant šių svarbių tikslų, nes dabartiniais laikais vis didesnis dėmesys skiriamas naujiems, su socialine sanglauda ir

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistrai“.

integracija susijusiems sunkumams, kilusiems paskutiniame dešimtmetyje, kai vyko sparti Europos Tarybos, o paskui ir Europos Sąjungos plėtra, įveikti. Kalbiniai gebėjimai laikomi būtinais įgūdžiais, leidžiančiais asmeniui išnaudoti įsidarbinimo ir judumo galimybes, be to, jie būtini norint aktyviai dalyvauti daugiakalbių visuomenių, kurios sudaro šių dienų Europą, socialiniame ir politiniame gyvenime. Galbūt pravers kai kurių A1 punkte vartojamų terminų paaiškinimas:

Demokratinis pilietiškumas. Pliuralistinės parlamentinės demokratijos stiprinimas valstybėse narėse buvo Europos Tarybos įkūrimo iš karto po Antrojo pasaulinio karo pagrindinis motyvas. Autoritarinių struktūrų ir pažiūrų pakeitimas demokratinėmis struktūromis ir procedūromis išlieka vienu iš svarbiausių jos uždavinių. Tai svarbu ne tik tam, kad vyriausybės būtų išrenkamos laisvuose ir teisinguose rinkimuose, bet ir tam, kad būtų suformuota tvirta, pagrįsta viešoji nuomonė tarp piliečių, nepriklausomai maistančių ir veikiančių, norinčių ir gebančių prisiimti atsakomybę už asmeninį tobulėjimą ir socialinį vaidmenį. Pilietiškumo sąvoka reiškia, kad visi piliečiai – ir vyrai, ir moterys – turi turėti galimybę naudotis visomis žmogaus teisėmis ir jaustis ginami demokratinės visuomenės. Be to, ji reiškia, kad kiekvienas pilietis privalo dalyvauti reikaluose, susijusiuose su gyvenimu visuomenėje, ir visą gyvenimą būti aktyviu, atsakingu piliečiu, gerbiančiu kitų teises.

Todėl Europos Taryba savo darbu kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo srityje ilgą laiką skatino metodus, padedančius ugdyti šias savybes mokytojams ir mokiniams ir praturtinti jų tarpusavio santykius, taip pat santykius su tėvais, valdžios institucijomis, įvairiomis paramos tarnybomis ir vartotojais (pvz., darbdaviais). BEKM prisideda prie švietimo demokratizavimo, nes juose pateikiama žiniomis grįsta savimonės ir savarankiškumo ugdymo metodologinė priemonė. BEKM supažindina su galimybėmis ir didina informuotumą, gerina supratimą apie įvairias vertybes ir požiūrius, suteikia didesnę supratimą apie kalbų klausimus visuomenėje.

Socialinė sanglauda ir kultūrų dialogas. Visuotinai pripažįstama, kad tautinės mažumos bendruomenės kalbos ir kultūros palaikymas ir plėtojimas yra pagrindinė žmogaus teisė. Kalbant apie pripažintas Europos teritorinių mažumų kalbas, šią teisę užtikrina Europos Tarybos regioninių arba mažumų kalbų chartija. Tačiau dėl plataus masto ir vis didėjančio asmenų – ypač ekonominių emigrantų ir prieglobsčio prašytojų – judumo atskirose šalyse ir tarp valstybių urbanistiniuose centruose formuojasi naujos mažumų bendruomenės. Šis procesas gali būti traktuojamas kaip kurstantis nesantaiką, keliantis pasipiktinimą ir verčiantis būgštauti ir daugumų, ir mažumų bendruomenių narius. Šias emocijas – o jos gali turėti pavojingų pasekmių – dar labiau kursto prasta komunikacija. Nors daugiakalbystė ir daugiakultūriškumas yra pripažįstami žmogaus teisėmis, šios sąvokos dažnai suprantamos kaip mažumų teisės, kurios yra gerbtinos, tačiau priešingu atveju daugumos ignoruojamos, o mažuma savo kalbą ir kultūrą paprastai laiko išskirtine nuosavybe, kurią reikia pavydžiai sergėti ir saugoti, kad pašaliečiai jos neužterštų. Abipusis uždarumas ir komunikacijos stoka gali lemti abipusį ignoravimą ir stereotipinius nesutarimus, kuriuos dažnai lydi politinis manipuliavimas. Lanksti daugiakalbystės ir daugiakultūriškumo politika skatina kalbų mokymąsi kaip saitų tarp šalių stiprinimą, kaip savitarpio supratimo šaltinį ir praturtinimą, naudingą visoms pusėms. Kalbų mokymasis skatina savitarpio pagarbą, laisvą bendravimą ir sąveiką tarp bendruomenių, daro teigiamą įtaką socialinei sanglaudai ir kultūrų dialogui, taigi padeda siekti trečiajame aukščiausiojo lygio valstybių ir vyriausybių vadovų susitikime iškeltų tikslų.

Rekomendacijoje raginama siekti „suderinto, skaidraus ir veiksmingo“ švietimo. Ką reiškia šie žodžiai?

Darna. Bet kurios švietimo sistemos funkcionavimas priklauso nuo sąveikos tarp daugybės institucijų, kurios gali turėti skirtingas vertybes, siekius, tikslus ir metodus. Sistemoje, kurioje sprendimų priėmimas laikomas vadovybės prerogatyva, vienodumą galima užtikrinti centriniu valdymu. Pliuralistinėje demokratinėje visuomenėje darnumas pasiekiamas konsensuso būdu, o vartotojai gali laisvai rinktis iš visų galimų alternatyvų. Tada kyla problema: kaip užtikrinti įvairovę be painiavos ir netvarkos? BEKM tikslas – ne užtikrinti vienodumą, o suteikti visiems vartotojams priemonę, padedančią apsvarstyti šiuo metu jų taikomą praktiką, priimti kompetentingesnius ir geriau apgalvotus sprendimus ir atvirai bendrauti su kitomis institucijomis, kurių sprendimai turi įtakos besimokantiems asmenims, siekiant suteikti visoms suinteresuotosioms šalims galimybę rinktis iš visų turimų diversifikuotos sistemos alternatyvų.

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistrai“.

Skaidrumas reiškia, kad įvairios institucijos, susijusios su kalbų mokymu ir vertinimu, nėra slaptos – visoms suinteresuotosioms šalims turi būti laisvai pasiekiami ir lengvai prieinami išsami ir tiksli informacija. Savaime suprantama, skaidrumo reikalavimą reikia taikyti kartu laikantis saugumo bei konfidencialumo principų, jei manoma, kad tai būtina. Tokiais atvejais reikia aiškiai nurodyti, kurios nuostatos laikomos slaptomis, ir atvirai išdėstyti to priežastis.

Veiksmingumo principas reikalauja faktiškai įrodyti, kad užsibrėžti tikslai buvo pasiekti praktikoje, o ne liko tik gerais ketinimais.

2 skyrius. Šiomis aplinkybėmis BEKM rekomenduojama naudoti pagal pagrindinę paskirtį: kaip bendrąją Europos atskaitos priemonę švietimo institucijų bendradarbiavimo srityje, kaip priemonę, padedančią užtikrinti abipusį kalbų kvalifikacijų pripažinimą, ir kaip daugiakalbystės – kaip Europos piliečių turto – ugdymo ir palaikymo gaires, be to, ne mažiau svarbu telkti visų su kalbiniu švietimu susijusių asmenų, nuo pačių besimokančiųjų iki politikų, pastangas bendroje, suderintoje švietimo sistemoje.

2.1. Naudodamos BEKM kaip atskaitos priemonę, institucijos gali išsamiai palyginti turimus kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo tikslus, siekius ir metodus, išsiaiškinti problemines sritis ir bendrų veiksmų galimybes.

2.2. Dėl profesinio judumo, taip pat judumo mokymosi tikslais tampa vis svarbesnis kvalifikacijų perkeliamumas tarp valstybių, ypač kai turėti tinkamą ir oficialiai pripažintą kvalifikaciją yra būtina norint įsidarbinti, įgyti profesiją arba įstoti į švietimo instituciją. Darbdaviai ir priėmimo komisijos vis dažniau raginami sprendimus priimti remiantis kvalifikacijomis, apie kurių statusą ir vertę jie neturi patikimos informacijos arba jos turi labai mažai, todėl jiems būna sunku apie tai spręsti. Todėl pasitaiko, kad kandidatai priimami į darbą arba kursus, nors nėra tam tinkamai pasirengę, arba priešingai – neteisingai atsisakoma suteikti darbą arba priimti į kursus, nors kandidatai turi gerą kvalifikaciją. Pasitelkus aiškia, detalią ir nuoseklią patikrinimo procedūrą pagal BEKM bendruosius atskaitos lygius, galima pasiekti savitarpio pasitikėjimą tarp valdžios institucijų, suteikiančių ir naudojančių kalbų kvalifikacijas. Paskelbti bendrieji atskaitos lygiai buvo noriai pripažinti, o tai įrodo, kad šioje srityje jau pasirengta žengti pirmyn.

2.3. Suaugusiųjų švietime, kur paklausai daugiau įtakos turi faktinės suaugusiųjų gyvenimo sąlygos, kalbų įgūdžių poreikis tarp studentų didelis ir labai įvairus. Perspektyvius įvairiausių kalbų, tarp jų rečiau vartojamų, ir lygių kursus siūlo daugybė institucijų. Mokyklų sistemos kai kuriomis aplinkybėmis jaučia stiprų spaudimą iki minimumo sumažinti mokomų šiuolaikinių užsienio kalbų skaičių. Kartais mokomų šiuolaikinių užsienio kalbų skaičius sumažinamas iki vieneto ir dažniausiai tai būna anglų kalba, laikoma pagrindine bendravimo visame pasaulyje kalba. Socialinį spaudimą, reikalaujantį sutelkti dėmesį į kokybišką vienos kalbos mokymą, dar labiau stiprina privalėjimas atsižvelgti į išlaidas ir turimus žmogiškuosius bei materialinius išteklius, taip pat varžymasis su kitais mokymo dalykais dėl vietos mokymo programoje.

Siekiant išlaikyti mokomų kalbų įvairovę, jau nekalbant apie jos didinimą, būtina įveikti šį priešišką spaudimą, be to, visos suinteresuotosios šalys turi gerai suprasti kalbų įvairovės vertę. Gabūs ir motyvuoti asmenys tikrai geba pasiekti puikių rezultatų mokydami kelių kalbų konkrečioje švietimo sistemoje ir turėtų būti įgalinami bei skatinami tai daryti. Kalbant apie daugumą mokyklų moksleivių, būtina kruopščiai apsvarstyti, kaip būtų galima pagerinti jų kalbų įgūdžius ir praplėsti kalbų mokymosi patirtį, atsižvelgiant į jų poreikius, motyvus ir išteklius.

Daugiakalbystės skatinimas suteikia daugiau lankstumo, nes ne visų kalbų, iš kurių gali rinktis studentas, turi būti mokoma vienodai ir ne visi kalbos įgūdžiai turi būti ugdomi vienodai. Kruopščiai išanalizavus kalbų vartosenos ir kalbų kompetencijų aspektus ir atskirai kiekvieną patikrinus pagal BEKM, pavieniams studentams ar jų grupėms bus galima pasiūlyti įvairių variantų, iš kurių jie galės rinktis atsižvelgdami į savo poreikius, motyvus, išteklius ir aplinkybes. Tada pagal Europos kalbų aplanką (EKA) bus galima kiekvieną variantą apibūdinti, o pasiekimus – užfiksuoti ir pripažinti kaip indėlį į studento ugdomą daugiakalbę komunikacinę ir tarpkultūrinę kompetenciją.

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistrai“.

EKA padeda studentams apsvarstyti savo tikslus, mokymosi procesą ir prisiimti atsakomybę už savo daugiakalbių gebėjimų arsenalo plėtimą visą gyvenimą.

2.4. Rekomendacijoje pripažįstamas faktas, kad mokymo sistema priklauso nuo įvairių joje įvardytų institucijų sąveikos. Rekomendacija siekiama šių institucijų indėlio suderinamumo, skatinant jas rinktis bendrą prieitį.

2.4.1. Suinteresuotosios šalys prašomos savo tikslus, siekius ir metodus grįsti:

- besimokančiųjų poreikiais, motyvais, ištekliais ir savybėmis, o ne atsietais kalbos ypatybėmis;
- poreikiais, ką besimokantieji turi išmolti *daryti* su kalba, kurios mokosi;
- poreikiais, kokių žinių ir gebėjimų jiems reikia, kad galėtų vartoti kalbą, kurios mokosi.

2.4.2. Suinteresuotosios šalys turi kruopščiai apsvarstyti būdus, kurie besimokantiesiems ne tik padėtų tapti gerais kalbos vartotojais, bet ir prisidėtų prie jų socialinės ir kultūrinės raidos, taip pat padėtų ugdyti jų tarpkultūrinę kompetenciją.

2.4.3. Asmenys, susiję su vienos konkrečios kalbos mokymo planavimu, paspara ar faktiniu mokymu arba vertinimu, dažnai savo atsakomybę įsivaizduoja kaip griežtai apsiribojančią ta kalba. Šioje Rekomendacijoje jų prašoma savo pastangas telkti platesniame kalbiniame kontekste ir, jei tik įmanoma, padėti besimokantiesiems surasti ryšį ir su kitomis kalbomis tame kontekste, įskaitant gimtąją kalbą, valstybinę šalies kalbą (-as) ir dėstymo kalbą, priklausomai nuo atvejo.

2.4.4. Net ir tuomet, kai bendrai pripažįstama, jog kalbų mokymasis, mokymas ir vertinimas turėtų būti grįstas poreikiais, reikia kruopščiai apsvarstyti, sureguliuoti ir tinkamu būdu suderinti skirtingus, o kartais ir prieštarigus įvairių suinteresuotųjų šalių poreikius. Kiekvienas besimokantis asmuo turi poreikių, kurie kartais būdingi tik jam vienam. Į juos, kiek tik įmanoma, reikia atsižvelgti. Tačiau švietimas yra socialiai organizuota veikla, mokiniai mokomi grupėmis, o vertinama ir kvalifikacija suteikiama kartais labai didelėmis grupėmis, taigi mokant tenka sutelkti dėmesį į tai, ką grupės nariai turi bendro. Be to, visų pakopų švietimo valdžios institucijos privalo užtikrinti, kad gerų kalbos vartotojų žinios atitiktų komercinius, pramoninius, diplomatinius ir kitus atitinkamos visuomenės poreikius dėl tarptautinės komunikacijos, nepamiršdamos, kad kalbos mokėjimas įpareigoja gebėti ne tik tiesiogiai vartoti tą kalbą, bet ir patarpininkauti bendruomenės nariams, kurie stokoja tiesioginio bendravimo įgūdžių.

2.4.5. Rekomendacijoje visos suinteresuotosios šalys raginamos naudoti BEKM kaip svarstymo, planavimo ir aptarimo priemonę, perteikti savo idėjas ir sprendimus kitoms suinteresuotosioms šalims toje srityje, pasitelkiant aprašomąją BEKM schemą savo veiksams ir procedūroms atskleisti tarpusavyje atviru ir prieinamu būdu.

3. Apžvelgus principų ir priemonių, išdėstytų Rekomendacijoje Nr. R (98) 6 dėl šiuolaikinių kalbų, vertę ir poveikį, buvo atrinkta tam tikrų bendrųjų principų ir priemonių grupė. Ministrų Komiteto rekomendacija Nr. R (98) 6 Europos Tarybos valstybių narių vyriausybėms parengta įgyvendinus dešimt metų trukusią intensyvią tyrimų ir plėtros programą, apėmusią daugybę užsakomųjų tyrimų, tarptautinių seminarų, projektų ir vyriausybinių simpoziumų, kurių dėmesys buvo sutelktas į keletą klausimų, valstybių narių vyriausybių įvardytų kaip svarbiausių šiuolaikinių kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo pažangai užtikrinti. BEKM ir EKA buvo vieni iš svarbiausių šios programos rezultatų. Rekomenduojamos priemonės buvo sugrupuotos pagal šias temas:

A. Bendro pobūdžio priemonės:

A1, 1–3: švietimo politika;

A2, 1–7: plataus masto daugiakalbystės skatinimas.

B. Konkrečios priemonės:

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistrai“.

B, 3–7: ankstyvasis kalbų mokymasis (iki 11 metų amžiaus);

C, 8–15: vidurinis ugdymas;

D, 16–18: kalbų mokymasis įsidarbinimo tikslais;

E, 19–21: suaugusiųjų švietimas;

F, 22–24: dvikalbis švietimas dvikalbiuose ar daugiakalbiuose regionuose;

G, 25–30: tikslų išskėlimas ir pasiekimų vertinimas;

H, 31–37: mokytojų rengimas ir mokymas.

Kiekvienoje iš šių sričių buvo pasiūlyta po kelias praktines priemones kalbų mokymuisi, mokymui ir vertinimui pagerinti. Daugeliu atvejų visų lygių švietimo institucijos jau ėmėsi veiksmų pasiūlytomis rekomendacijoms įgyvendinti, tačiau modernizacijos procesas dar toli gražu nebaigtas ir valstybių narių vyriausybėms vertėtų šiuo atžvilgiu kritiškai įvertinti padėtį šalyje, išsiaiškinti, kokių veiksmų imtasi, kokie rezultatai (ir teigiami, ir neigiami) gauti ir ką dar liko nuveikti. Europos Tarybos Kalbų politikos skyrius pageidautų gauti tokių analizių rezultatų ataskaitas. Reikia pabrėžti, kad BEKM nenurodoma, kokius tikslus, siekius ir metodus rinktis. BEKM tiesiog pateikiami galimi variantai ir suinteresuotosioms šalims bei politikams siūlomi pagrindiniai svarstymo, derinimo ir komunikacijos principai.

Konkrečios priemonės

B dalyje išvardytos priemonės, kurias reikia įgyvendinti siekiant užtikrinti, kad įvairios suinteresuotųjų šalių grupės BEKM naudotų tinkamai, darniai ir veiksmingai.

4. Nacionalinės regioninės ir vietos švietimo valdžios institucijos prašomos užtikrinti, kad BEKM, kaip atskaitos sistema, būtų naudojami veiksmingai pagal visas jų funkcijas ir dimensijas.

4.1. Šiuo klausimu valdžios institucijos prašomos ne tik skatinti naudoti BEKM tiesiogiai kontroliuojamas švietimo institucijas, bet ir imtis koordinuoti bendradarbiavimo tinklus, siejančius jas su kitur veikiančiomis panašiomis institucijomis, taip pat su kitomis įstaigomis, atliekančiomis papildomas funkcijas.

4.2. Pagal šį punktą valdžios institucijos prašomos pasitelkiant vadovavimą užtikrinti, kad atskirų kalbų mokymas vyktų platesniame kontekste, visapusiškai aprėpiant visas mokymo programoje numatytas kalbas, nes jos kartu su kitais mokymo dalykais padeda siekti mokyklos, kolegijos ar universiteto bendrų švietimo tikslų. Be to, valdžios institucijoms primenama, kad ugdymas yra visą gyvenimą trunkantis procesas ir kad vienu kuriuo nors etapu vykdomi veiksmai pagrįsti tuo, kas vyko prieš tai (pavyzdžiui, pradinio ir vidurinio ugdymo sandūra), ir parengia tam, kas vyks po to (pavyzdžiui, tvirtos žinių bazės kūrimas ir savarankiško mokymosi, mąstymo bei veikimo įpročių ugdymas, rengiant suaugusiųjų gyvenimui).

Mokytojų rengimas ir mokymas

4.3. Institucijoms, atsakingoms už mokytojų rengimą ir mokymą, valdžios institucijos turėtų priminti, kad naudoti BEKM kaip atskaitos sistemą reiškia supažindinti mokytojus su daugiakalbio švietimo sąvoka ir visais kriterijais, apibūdinančiais kalbų vartoseną ir mokėjimą, taip pat su būdais perteikti BEKM sampratą besimokantiejiems.

Stipri mokytojų rengimo ir mokymo programa nuo seno laikoma sėkmingo švietimo naujovių diegimo priemone. BEKM yra naudinga priemonė šiam tikslui. Juose plačiai, bet sistemingai ir smulkiai apžvelgiama, ką kalbos vartotojas turi padaryti, kad galėtų veiksmingai bendrauti, ir kokių žinių bei gebėjimų tam reikia. BEKM yra išvardyti kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metodų variantai ir numatyti bendrieji tikslai, kuriuos reikia pasiekti svarbiausiuose švietimo proceso etapuose. Nors BEKM yra skirti daugiau užsienio ir antrosios kalbos mokytojams, apie kalbų vartoseną ir kompetencijas vertėtų nusimanyti visiems mokytojams, dalyvaujantiems

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistrai“.

ugdant mokinių sakinės ir rašytinės kalbos įgūdžius visoje mokymo programoje. Valdžios institucijų prašoma imtis veiksmų – tiesioginių arba netiesioginių, atsižvelgiant į tai, kas tinka nacionalinei švietimo sistemai – įtraukti BEKM analizę į būsimų ir jau dirbančių mokytojų mokymo kursus.

Kalbų vadovėliai ir kursų medžiaga

4.4. Kai taikytina, valdžios institucijos kalbų vadovėlių ir kitos kursų medžiagos autorius ir leidėjus turėtų skatinti visapusišku, patikimu ir skaidriu būdu remtis BEKM.

Kalbų vadovėliai ir išleista kursų medžiaga paprastai yra pagrindinės priemonės mokant kalbų, vis dėlto mokytojai raginami jas įvairiais būdais papildyti, jei, kaip rodo patirtis, tai būtina. Svarbu, kad šios priemonės būtų aukštos kokybės. Vienose šalyse vadovėlius ir kursų medžiagą, naudojamą mokyklose, švietimo valdžios institucijos kontroliuoja griežčiau, jų pasirinkimą apriboja iki patvirtinto sąrašo. O kitose šalyse pasirinkimas yra laisvas, pagrįstas leidėjų konkurencija rinkoje. Tokiu atveju pasitaiko, kad leidėjai sutelkia dėmesį į patrauklų pristatymą ir kainą, nes šie dalykai iš karto krenta į akis, nereikia nė atidžiau pastudijuoti.

BEKM padeda autoriams ir leidėjams suplanuoti, išdėstyti ir skaidriai perteikti kursų turinį, nurodyti kalbų kompetencijas, kurios bus ugdomos, kalbos vartosenos būdus ir kursų lygmenį. Tokiu būdu galima lengviau įvertinti vadovėlių ir kursų medžiagos ugdomąją vertę, tampa skaidresnis pripažinimo procesas, mokytojams lengviau išsirinkti. Be to, čia, kaip ir kitur, autoriai ir leidėjai raginami, jei tik įmanoma, suteikti besimokančiajam galimybę susieti tai, ką jis išmoksta mokydamasis konkrečios kalbos, su patirtimi, įgyta mokantis kitų jo kalbinį arsenalą sudarančių kalbų.

Kalbų vertinimas ir sertifikavimas

4.5. Valdžios institucijos raginamos imtis atsakomybės už tinkamą BEKM, kaip atskaitos priemonės, naudojimą oficialiai pripažintose kalbų kvalifikacijų sistemose. Ypač jų prašoma užtikrinti, kad oficialių kalbos egzaminų susiejimo su BEKM principais ir atskaitos lygiais procedūros būtų vykdomos patikimu ir skaidriu būdu. Tai reiškia, kad valdžios institucijos turi sugebėti įrodyti vertinimo procedūrų ir kvalifikacijų kokybę pagal gerosios praktikos principą, bendrai taikomą kalbų vertinimo srityje, ir pagal tarptautiniu mastu pripažintą praktikos kodeksą (šios Rekomendacijos II priedas). Egzaminų pagrįstumo ir jų ryšio su BEKM įrodymo procedūros turi būti prieinamos visoms suinteresuotosioms šalims.

Visoms institucijoms, atsakingoms už kalbų vertinimą ir sertifikavimą, valdžios institucijos turi priminti, kad naudoti BEKM kaip atskaitos dokumentą reiškia imtis priemonių, kurios užtikrintų veiksmų visapusiškumą, kokybiškumą ir skaidrumą. Šiuos kriterijus atitinkančioms kalbų kvalifikacijoms turėtų būti suteikiamas tinkamas pripažinimas visose valstybėse narėse.

Dėl didėjančio judumo mokymosi tikslais ir profesinio judumo tampa vis svarbesnis kvalifikacijų perkeliamumas. Perkeliamumas įmanomas tik tada, jei priimančioji institucija gali pasikliauti į darbą arba studijas pretenduojančio kandidato kvalifikacijos, kurią jis įgijo savo šalyje, patikimumu ir pagrįstumu. Kadangi kiekvienai institucijai ar darbdaviui atskirai tirti kiekvieno pasisiūliusio kandidato kvalifikacijos vertę neapsimoka, jie, galimas daiktas, į tokį kandidatą žiūrės atsargiai. Netgi pasitaiko, kad gerą kvalifikaciją turinčių pretendentų kandidatūros atmetamos, o tai yra laisvo judėjimo kliūtis. Taigi labai reikalingas patikimas metodas, kuris padėtų nustatyti ir visoms suinteresuotosioms šalims pateikti faktinę įvairiose šalyse suteikiamų kvalifikacijų vertę. Tad visai nenuostabu, kad didžiausią susidomėjimą sukėlė būtent ta BEKM dalis, kurioje kalbama apie kalbos mokėjimo įvertinimą. Egzaminų centrai ir švietimo institucijos, taip pat pavieniai asmenys, dirbantys šioje srityje, parodė norą rimtai bendradarbiauti siekiant pagrįstai ir patikimai susieti jų sferos egzaminus su BEKM bendraisiais atskaitos lygiais. Šio bendradarbiavimo metu buvo parengtas vadovas, padedantis egzaminuotojams susieti jų egzaminus su BEKM (žr. II priedo 5 punktą). Vadove numatytos įvairios procedūros, kurias galima pasitelkti *argumentui suformuluoti* ir jam pagrįsti įrodymais ir paaiškinimais, kiek egzaminas ar egzaminų sistema atitinka

Versta iš: Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism (Adopted by the Committee of Ministers on 2 July 2008 at the 1031st meeting of the Ministers' Deputies).

Vertimą finansavo Švietimo ir mokslo ministerija. Vertimo paslaugas pirkto Švietimo aprūpinimo centras. Vertimą atliko vertėjų biuras „Magistrai“.

BEKM principus ir lygius. Vadovas turi orientacinį priedą, kuriame pateikta techninė informacija, be to, jame rasite skaitymo ir klausymo testų užduočių pavyzdžių ir rašytinės bei sakytinės atlikties pavyzdžių, parodančių kalbos mokėjimą pagal nuoseklius BEKM bendruosius atskaitos lygius. Užduočių pavyzdžiai, sakytinės atlikties pavyzdžiai (jie įrašyti ir į CD bei DVD) ir rašytinės atlikties pavyzdžiai (juos galima rasti internete) nėra prototipai ar modeliai, kuriuos reikėtų kopijuoti, jie tėra orientacinė medžiaga, skirta naudotis rengiant testus ar etaloninius pratimus.

Kaip ir BEKM, šis vadovas nėra nurodomojo pobūdžio, jame netvirtinama, kad reikia vadovautis vienu konkrečiu procedūrų deriniu ryšiui tarp egzamino ir BEKM įrodyti. Jame pateikiama žinių bazė, padedanti politikams ir specialistams darniu ir skaidriu būdu pasiekti užsibrėžtus tikslus, telkti savo pastangas ir paaiškinti jas kitiems.

Atlikta daugybė tyrimų ir jų rezultatai parodė, kad, deramai pasistengus, egzaminus įmanoma pagrįstu ir patikimu būdu susieti su BEKM bendraisiais atskaitos lygiais. Be to, tyrimai atskleidė, kad susiejimo procedūras reikia periodiškai persvarstyti, nes egzaminai ilgainiui kinta. Taigi valdžios institucijos raginamos perkeliavimo sumetimais tikrinti, ar jų suteikiamos kalbų kvalifikacijos su BEKM bendraisiais atskaitos lygiais susietos tikrai patikimai, visapusiškai atsižvelgiant į tarptautinę patirtį. Taigi siekiama sukurti pakankamą tarpusavio pasitikėjimą, kad būtų pateisintas abipusis kalbų kvalifikacijų pripažinimas tarp šalių.

4.6. Aišku, vien tik tvirtinimas, kad egzaminas ar kvalifikacija yra tam tikro lygio, neįtikins. Nepagrįsti ir nepatvirtinti teiginiai gali nesunkiai tapti priežastimi, dėl kurios visi tvirtinimai bus atmesti. Todėl Europos Taryba pabrėžia, kad visus tvirtinimus būtina visapusiškai pagrįsti atitinkamais viešais dokumentais. Žinoma, pripažįstama, kad skaidrumo principą riboja slaptumo reikalavimai, kai kalbama apie tam tikrus techninius procesus, taip pat konfidencialumo reikalavimai, kai kalbama apie tam tikrą asmeninę kandidatų informaciją. Tačiau slaptumo reikalavimų reikia laikytis tik tiek, kiek neišvengiamai būtina, o faktą, kad tam tikra informacija nebus teikiama, reikia atvirai konstatuoti ir nurodyti priežastis.

4.7. 4.5 ir 4.6 punktai yra susiję su egzaminais ir kvalifikacijomis, kurias tiesiogiai kontroliuoja valstybinės institucijos, o šiame punkte tie patys gerosios praktikos, patikimumo, pagrįstumo ir skaidrumo kriterijai nustatomi tiems egzaminams ir kvalifikacijoms, kurios priklauso nepriklausomų institucijų kompetencijos sričiai.

4.8. Atsižvelgiant į didelę kvalifikacijų perkeliavimo naudą, vyriausybės raginamos oficialiai pripažinti, kai reikalinga, ir tas kvalifikacijas, kurių tiesiogiai nekontroliuoja, jei tik jos atitinka 4.5, 4.6 ir 4.7 punktuose išdėstytus privalomus kriterijus. Kadangi valstybių narių vyriausybės dar nėra priėmusios bendro sprendimo kurti mechanizmą, pagal kurį kalbų kvalifikacijas būtų galima oficialiai susieti su BEKM bendraisiais atskaitos lygiais bendro pripažinimo visoje Europoje tikslais, bet kokios formos pripažinimas yra laikomas pačių valstybių narių vyriausybių išimtinė teise. Perkeliavimo pažanga visiškai priklausys nuo to, kiek atsakingai šia išimtinė teise bus naudojamas.

4.9. Šiame punkte valdžios institucijos raginamos imtis konkrečių veiksmų besimokančių asmenų daugiakalbių gebėjimų arsenalui plėsti, atsižvelgiant į jų poreikius, motyvus, savybes ir išteklius. Tokie veiksmai galėtų būti, pavyzdžiui, atsisakymas sistemos, pagal kurią mokymo programoje visoms kalboms keliami vienodi tikslai visoms keturioms kalbinių gebėjimų rūšims: kalbėjimo, klausymo, rašymo ir skaitymo. Mokyklose, pavyzdžiui, gali būti neįmanoma nustatyti aukštą mokėjimo lygį visose keturiose kalbinių gebėjimų kategorijose, įgalinantį veiksmingai bendrauti visomis į mokymo programą įtrauktomis kalbomis. Įvairias kalbas aprėpiančių mokymo programų kūrimas yra naujas uždavinys, kurį pabrėžė anksčiau minėtas vyriausybinių politikos forumas, organizuotas BEKM tema, ir Europos Taryba jau vykdo iniciatyvas šioje srityje. Kitas svarbus uždavinys vertinimo metodikos srityje – surasti būdų, kaip įvertinti šiuo lanksčiu būdu įgytą daugiakalbę kompetenciją.

Be to, valdžios institucijos prašomos atsižvelgti į kalbų mokymo vaidmenį ugdant tokias besimokančiųjų savybes kaip tarpkultūrinis supratimas, pagarba kitoniškumui ir socialinė savimonė, o jas ugdyti padeda supažindinimas su kitokiais mąstymo ir veikimo būdais negu tie, kuriuos besimokantieji yra įpratę priimti kaip savaime suprantamus jų socialinėje grupėje, taigi – jų akiračio plėtimasis. Atkreiptinas dėmesys į Europos kalbų aplanką, suteikiantį galimybę užfiksuoti ir pripažinti šioje srityje padarytą mokymosi pažangą ir padedantį besimokantiems apsvaistinti savo tarpkultūrinę patirtį.